

יום שני י"ט אייר תשפ"ד, 27/05/24

לכבוד:

מנהליות התיכונים

מנהליות החטיבות העליונות

רכזים/ות ומורים/ות בחטיבה העליונה

סמסטר ראשון בתיכון¹

רקע

מטרתה של התוכנית "סמסטר ראשון בתיכון" היא לפתח כישורי למידה אקדמיים, לבסס את תחושת המסוגלות העצמית בהקשר האקדמי, ולאפשר צבירת נקודות זכות אקדמיות במהלך הלימודים בתיכון.

רציונל

התוכנית החדשה היא נדבך נוסף בתפיסת תנ"ך ממ' בכלל ובחטיבה העליונה בפרט, על פי תכנית הלימודים ביחידות ההגבר בתנ"ך ממ' לחינוך העל יסודי.

תכנית **סמסטר ראשון בתיכון** מאפשרת ללמד את הקורס האקדמי בשיעורי תנ"ך ממ' ביחידות ההגבר בכיתה על-ידי המורה לתחום זה ועל-פי מערכת השעות, וכך הציון בקורס האקדמי יהיה רכיב בציון הבגרות במקצוע וגם יקנה לו כמות נקודות זכות אקדמיות (נק"ז). שאלות נוספות ומענה עליהן ניתן [בקישור](#).

מבנה הלמידה

הכיתות בתוכנית הן הכיתות האורגניות. הן תלמדנה את הקורס האקדמי של האוניברסיטה העברית "פני משה בספרות המקראית והבתר מקראית", במסגרת לימודי יחידות ההגבר בתנ"ך ממ' והשעות המובנות במערכת.

¹ למשרד החינוך שמורה הזכות לעדכן פרטים הנוגעים למתווה התוכנית, למבנה ולתכנים ככל שיידרשו וככל שיימצא לנכון. כל עדכון שכזה יוצג מראש למורים שילמדו בתוכנית.

לימודי ההגבר בתנ"ך ממ' כוללים שלוש יחידות לימוד. היחידה "הולך כנגד הרוח" היא יחידה להערכה חיצונית. היחידות "שייכות וזרות" ו"מנהיגות במבחן" הן יחידות להערכה פנימית, לבחירת המורה. אחת מהן היא בחינה באישור מפמ"ר והשנייה הערכה בדרך החקר. הקורס האקדמי "פני משה" ימיר את היחידה "מנהיגות במבחן".

מבנה הלמידה בשילוב הקורס האקדמי, יכלול את היחידה "הולך כנגד הרוח" כיחידה להערכה חיצונית, יחידת "שייכות וזרות" תהיה להערכה חלופית פנימית בדרך החקר. יחידת "פני משה" תהיה להערכה חיצונית דרך האוניברסיטה.

המלצה: יש לבחור את ההגשה להערכות החיצוניות, בשנה שהתלמידים לא ניגשים למבחן החיצוני בשתי יחידות החובה בתחום הדעת. החלטה כזו, נעשית לאורך השנים בלימודי ההגבר בתכנית מזה שנים במתווה התכנית הרגילה.

תכנית הלימודים	התכנית הרגילה	סמסטר ראשון בתיכון
תכנית הלימודים	בנויה משלוש יחידות: 30% חיצוני "הולך כנגד הרוח" 70% פנימי 2 יחידות - "שייכות וזרות" - "מנהיגות במבחן"	בנויה משלוש יחידות: 30% חיצוני "הולך כנגד הרוח" 70% פנימי 2 יחידות: - "שייכות וזרות" - "פני משה- מנהיגותו של משה בספרות המקראית והבתר מקראית"
הערכה	- "הולך נגד הרוח" שאלון חיצוני - "שייכות וזרות"/"מנהיגות במבחן" אחד מהנושאים לבחירתו של המורה מבחן פנימי באישור מפמ"ר - הנושא השני הוא להערכה חלופית משמעותית(עבודת חקר, pbl , בית מדרש פרזטציה ועוד.	- "הולך נגד הרוח" שאלון חיצוני - הנושא "שייכות וזרות" להערכה חלופית משמעותית (עבודת חקר, pbl , בית מדרש פרזטציה ועוד). - "פני משה" מנהיגותו של משה בספרות המקראית והבתר מקראית מבחן באקדמיה. בנוס 10 נקי ליחידה האקדמאית הנלמדת

התכנים

לקורס האקדמי "פני משה" זיקה ישירה ליחידה "מנהיגות במבחן", הנלמדת במסגרת יחידות ההגבר בתנ"ך ממ'. אחד היה משה אך רבים פניו, החל בגופו של המקרא והמשך בספרות עם ישראל לדורותיו. (ספרות הבית השני, ספרות חז"ל, פרשני ימי הביניים ועוד) וכלה בספרות, באמנות ובהגות של העת החדשה. דמותו של משה לובשת ופושטת צורות חדשות ומגוונות, על פי המתבונן, זמנו, מגמתו ואופי יצירתו. הקורס עוקב אחר גלגולי דמויותיו של משה ביצירות השונות, ויבקש להבין מה עומד מאחורי יצירתן.

תכני הקורס "פני משה" פותחו על ידי האוניברסיטה העברית והמרצים בו הם מעמודי התווך בתחום הדעת, פרופסור יאיר זקוביץ ופרופסור אביגדור שנאן. התכנים עברו התאמה לצרכים הייחודיים של תלמידי התיכון, כאשר הקורס הסמסטרילי הקיים יותאם למסגרת בית ספרית. ההתאמות הללו יאפשרו לתלמידי כיתה הטרוגנית ממוצעת במערכת החינוך לעמוד בהצלחה באתגר האקדמי של התוכנית.

הקורס מחולק ל 14 יחידות הוראה, שכל אחת מהן דנה בפרק מסוים בביוגרפיה של חיי משה. ומציגה אותו על סמך החומר הנתון במקרא וגלגוליו במסורות בתקופות שלאחר המקרא. כל יחידה כוללת בראש ובראשונה סדרת 3-4 סרטונים מוקלטים ועוקבים בני 20 דקות כל אחד. את היחידה מלווים חומרים כתובים ובעיקר דפי מקורות ומאמר שהוא בגדר קריאת חובה. כל יחידה כוללת סדרת בחנים קצרים שנועדו לוודא ידיעה והבנה של החומרים שהוצגו בסרטונים המוקלטים.

מבנה הקורס ותכני ההוראה -

8. משה וקריעת ים סוף.
9. משה במדבר.
10. משה חוק ופולחן.
11. משה- נביא ומתפלל.
12. מלחמותיו של משה ואחרית ימיו.
13. דמויות כמשה.
14. סיום וסיכום.

1. מבואות (מהי ביוגרפיה?) משה במקרא.
2. מסורות קדם-לידה.
3. לידת משה וראשית דרכו בעולם.
4. ילדותו ובחרותו של משה.
5. משה הרועה.
6. משפחתו של משה.
7. קורות משה מחזרתו למצרים ועד יציאתו ממנה.

תפקיד המורה

המורה לתנ"ך הוא המורה בקורס המלמד את התלמידים. המורה מלווה ומנחה את התלמידים בהוראה למידה של הקורס במסגרת שעות ההוראה המוקדשות ללימוד יחידות ההגבר. המורים יקבלו גישה מלאה

ומראש לאתר הקורס ולתכניו. אלה יעודכנו לאורך הסמסטר בהתאם לצרכים שיעלו מהשטח. האתר יספק למורה ערכות מלאות הכוללות מערכי שיעור, מגוון בחנים וחומרי קריאה והעשרה. המורה יבדוק מראש את כל חומרי הלמידה, וילווה את התלמידים מדי שבוע, בצפייה בסרטונים, בקריאה משותפת איתם של חומרי הקריאה ובוידוא קליטה, הפנמה והבנה של החומר הנלמד. המורה ייקח חלק בהשתלמות המלווה את הקורס. כמו כן המורה ייקח חלק ביום עיון מקדים, הכולל מפגשי שולחן עגול לסיעור מוחות, כדי לחשוב יחד על הדרכים האפקטיביות ביותר להוראת הקורס והתאמתו בכיתות. בנוסף, יערך ליווי צמוד ושוטף של עוזר הוראה ייעודי מטעם האוניברסיטה, למורים ולתלמידים הלומדים את הקורס, עמו יתקיים שיח משתף בצרכים הנדרשים העולים מהלמידה. המורה ילווה את תלמידיו בפעילויות השונות שתתקיימנה על ידי האוניברסיטה, כדוגמת הביקור בקמפוס האוניברסיטאי שמטרתו להדגיש את היבטי החיים המקצועיים בקהילה לומדת, או הכנת הביקור של הגורמים מטעם האוניברסיטה בבית הספר, שמטרתו להציף סוגיות העולות במהלך ההוראה השבועית.

הערכה

כל יחידת לימוד כוללת סדרת בחנים קצרים, שנועדו לוודא ידיעה והבנה של החומרים המוצגים בסרטונים המוקלטים.

מטלת סיכום: הכוללת בחינה עם שאלות סגורות ('אמריקאית') + שאלה אחת פתוחה.

לציון שיתקבל במטלת הסיכום בנושא "פני משה", אשר עליו נבחנים התלמידים דרך האוניברסיטה, יתווספו 10 נקודות.

ההערכה הכוללת ביחידות ההגבר בתנ"ך ממלכתי, תורכב מהציון בבחינה החיצונית "הולך נגד הרוח", מהציון בהערכה החלופית הפנימית "שייכות וזרות" והציון מההערכה החיצונית באקדמיה "פני משה". כאמור לציון בהערכה החיצונית "פני משה", יינתן בונוס של 10 נקודות.

למה התוכנית כדאית לתלמידים?

- ✓ התלמידים זכאים [להכרה אקדמית](#) (אקרדיטציה) על לימודיהם.
- ✓ הלומדים בתוכנית יקבלו בונוס לציון הקורס כשזה יומר לציון בתעודת הבגרות.
- ✓ התלמידים בקורס הם במעמד סטודנט של המוסד האקדמי. בעבור התלמידים יש בזה התנסות מעצימה כשלעצמה.

למה התוכנית כדאית למורים?

- ✓ המורים יקבלו הכשרה ייעודית להנחיית הקורס, שתוכר גם לצורך גמול.
- ✓ המורים ייהנו מחומרי הוראה מקצועיים, הכוללים מערכי שיעור, מצגות, תרגילים ועוד, שיהפכו את מלאכת ההוראה קלה יותר.
- ✓ המורים יזכו להוביל את תלמידיהם בתוכנית ייחודית ראשונה מסוגה בישראל.

שנת תשפ"ה – שנת הטמעה הדרגתית ראשונה

אנו מזמינים את כלל בתי הספר להצטרף לתוכנית בשנה"ל תשפ"ה. אין חובה שכל הכיתות הלומדות ביחידות ההגבר תנ"ך ממ' יצטרפו, ובהחלט אפשר לצרף בשלב זה רק כיתה אחת. יש להדגיש כי לא קיימת סתירה בבחירת בית הספר והרישום בקורס במסגרת יחידות ההגבר בתנ"ך ממ', לבין בחירה ורישום של קורסים נוספים במקצועות אחרים.

הרישום לתוכנית פתוח עד ליום 9 ביוני 2024.

תוצאות ההרשמה יתפרסמו ביום 18 ביוני 2024.

בכל שאלה נוספת אפשר לפנות לח"מ.

מאחלת לכולנו, מורים ותלמידים, חוויית הוראה למידה והערכה מעשירה וחדשנית, בלימודי יחידות ההגבר בתחום הדעת תנ"ך ממ'.

בכבוד רב,
ד"ר טלי יניב

מפמ"ר תנ"ך בחינוך הממלכתי

העתקים:

ד"ר טלי יניב, יושבת ראש המזכירות הפדגוגית
נרית כץ, מנהלת אגף אקדמיזציה ולמידה דיגיטלית